

ಹೇರಿಕೆಯನ್ನು ಭಾರತೀಯರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯರ ಆಲೋಚನಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಕಟ್ಟುವಿಕೆಯೇ ಹೀಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಭಾವ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದೇ ಇದೆ. ಮತಪಂಥಗಳ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದ ವಾದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದಷ್ಟೇ ವಿನಃ ಅವೆಲ್ಲ ದೀರ್ಘಕಾಲ ನಿಂತು ಅಂತರ್ಗತ ಆಗುವಂಥದಲ್ಲ.

◆ ನೀವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ತಾಳಮದ್ದಳೆ ತರ್ಕ ಆಧಾರಿತ. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಅರ್ಥಗಾಂಭೀರ್ಯ ತರ್ಕವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಿಸುತ್ತ, ತರ್ಕವು ಬಹುಪುಲಕ ಎಂದು ಆಗಾಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವುದುಂಟು. ಈ ಭಾವವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಎಂದಾದರೂ ಆವರಿಸಿದ್ದೆಯೇ ? ಇದನ್ನು ದಾಟಲು ನೀವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೀರಾ ? ಒಂದುವೇಳೆ ದಾಟುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಅದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಯಿತೇ ?

ತಾಳಮದ್ದಳೆ ತರ್ಕ ಆಧಾರಿತ ಎಂದು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಗೋಚರಿಸಿದರೂ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಅದು ತರ್ಕ ಪ್ರಧಾನವಾದುದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ತರ್ಕವೇ ಹೆಚ್ಚು ಸದ್ದು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅಂತಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ರೂಪುಗೊಂಡಿರಬಹುದು. ಒಂದು ಪಾತ್ರವು ತನ್ನ ನಿಲುವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಷ್ಟು ಮುಂದುವರೆದು ತರ್ಕ ಹೂಡಿದರೂ ಕೊನೆಗೆ ಅದು ಕಥೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ತಾಳಮದ್ದಳೆಯ ಅಘೋಷಿತ ನಿಯಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ರಾಮನ ಮುಂದೆ ನಿಂತ ರಾವಣನು ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಎಷ್ಟು ಸರಿ ಎಂದು ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಕೊಡುತ್ತ, ರಾಮನ ನಿಲುವನ್ನು ಜರೆಯುತ್ತ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ತರ್ಕದ ಕೊನೆಗೆ ಆ ಪಾತ್ರವು ರಾಮನಿಗೆ ಶರಣಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ಣನ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನೊಬ್ಬ ಅದೃಷ್ಟಹೀನ ವೀರನು. ಆದರೆ ಕೌರವನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವರು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ನಿಂತ ಬಂಡಾಯಗಾರನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತಾಳಮದ್ದಳೆಯನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಅಥವಾ ಅಲಿಸಲು ಬರುವ ಜನರೂ, ಯಾವುದೇ ಪಾತ್ರದ ತರ್ಕಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನಾನುಭವದ ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ

ರಾವಣನೇ ಸರಿ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾಳಮದ್ದಳೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ಸೇರಿ ಕಥೆಯ ಒಟ್ಟಿಂದವನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಿಗೆ ತಲುಪಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾ ಒಂದು ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯ ಬಂಧನದೊಳಗೆಯೇ ತಾಳಮದ್ದಳೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

◆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚುವ ತಾಳಮದ್ದಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿಜಕ್ಕೂ ಇರುವ ಆಕರ್ಷಕ ಶಕ್ತಿಯೇನು ?

ಅದು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಾಗ್ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ತುಸುವೇ ಚಪ್ಪರಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರದಂತೆ ನನಗೆ ಅನಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ 'ನಿಶ್ಚಬ್ದಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಉಚ್ಯತೇ' ಎನ್ನುವ ಹೇಳಿಕೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ನಿಶ್ಚಬ್ದವನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾದರೂ ಮಾತು ಬೇಕಲ್ಲ ? ನಿಶ್ಚಬ್ದದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮಾತಿನ ಕಲೆಯೇ ಹೇಳಿದೆ. ಮಾತಿನ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಸವಿಯಲು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಚಮತ್ಕಾರವೂ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಜೀವನದ ವಾಸ್ತವಾಂಶವನ್ನು ಎಷ್ಟೊಂದು ನೈಜವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಅರಿವಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ತಾಳಮದ್ದಳೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಎದುರಿಸಿದ ಅಥವಾ ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅದೊಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ ನಡುವೆ ಮಾತಿನ ಚಕಮಕಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಭೀಷ್ಮರು, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: 'ಭಗವಂತನಾದವನಿಗೆ ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯವುಂಟೇ, ಅವನಿಗೆ ಕರ್ಮದ ಫಲ ಅಂಟುವುದೇ ? ಪಾಪ ಕರ್ಮ ಮಾಡಿದ ಫಲವಾಗಿ ನೀನು ಈ ಅವತಾರಕ್ಕೆ ಬಂದೆಯಾ ? ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸಾರಥಿಯಾಗುವ ನಿನ್ನ ಅವಸ್ಥೆಯೇ...' ಎಂದು ವಿನೋದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದರಾದ ಶೇಣಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟರು ಭೀಷ್ಮ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹೀಗೆ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸುವಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ ಕೈ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕೃಷ್ಣ ಪಾತ್ರಧಾರಿಯಾಗಿ ಪೆಲ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟರು 'ಓಹೋ ಪರಮ ಭಕ್ತರು, ಪರಮ ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಆದ ಭೀಷ್ಮರಿಗೆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಕರ್ಮಬಾಧೆ, ಕರ್ಮಲೇಪ ಉಂಟು ಎಂದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದಾದರೆ ನನಗೂ ಅಹುದೇನೋ ಎಂದು ಸಂಶಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.